

ПРОБЛЕМИ РОЗМІНУВАННЯ ТА ОЧИЩЕННЯ ЗЕМЕЛЬ ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНОГО ФОНДУ ВІД ВИБУХОНЕБЕЗПЕЧНИХ ПРЕДМЕТІВ

Музичук А.М., студентка 4 курсу, спеціальність: 193 Геодезія та землеустрій, Київський національний університет імені Тараса Шевченка, географічний факультет

Науковий керівник: Яценко О.Ю., асистент

Україна – одна з найбільш замінованих країн світу, згідно з даними ООН. Понад 80 тис. км² української території потребують розмінування. Очистка міст та селищ від мін на вибухонебезпечних предметів зазвичай відбувається швидше, ніж розмінування інших територій, у тому числі земель природно-заповідного фонду.

Війна завдала шкоди територіям ПЗФ, загальна площа яких становить близько 1,2 мільйона гектарів. На рисунку 1. відображено співвідношення постраждалих від війни територій до загальної площі територій природно-заповідного фонду [1].

За даними діаграми можна зробити висновок, що війна «залишила свій слід» на майже третині (27,8%) від загальної площі територій ПЗФ.

Міністерство оборони України зазначає, що у найбільш активні дні російські війська випускали по позиціях українських сил до 60 тисяч снарядів. Це спричиняє значні руйнування земельних ресурсів: при розриві снарядів утворюються воронки, що знищують рослинність та ґрунтовий покрив [2].

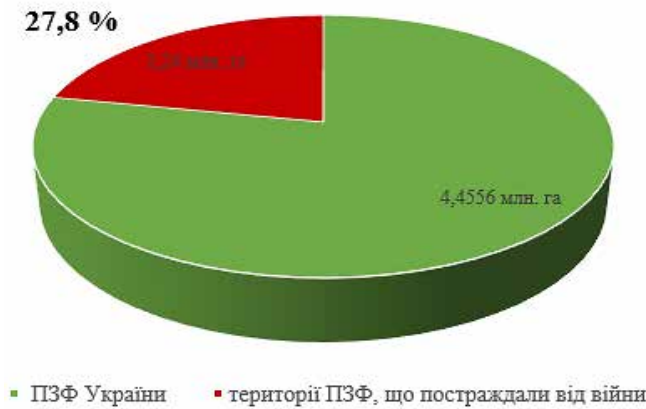

Рисунок 1. Співвідношення постраждалих від війни територій до загальної площі територій природно-заповідного фонду.

Сервіс протимінної діяльності ДСНС України розробив інтерактивну мапу територій, які є та можуть бути забруднені вибухонебезпечними предметами (рис. 2) [3]. Згідно з аналізом геопросторових даних, найбільші площі ПЗФ, що забруднені ВНП та мінами знаходяться у східних, південних та частині північних областей.

Варто зазначити, що точні обсяги забруднених територій природно-заповідного фонду встановити складно, тому що бойові дії ведуться з різною інтенсивністю, що впливає на кількість вибухонебезпечних предметів (ВНП) [4].

За різними оцінками, повне очищення земель ПЗФ від ВНП може зайняти від одного до декількох десятиліть після закінчення війни [2]. Хоча цей процес вже частково розпочато на звільнених територіях, проте його масштаби, недостатня кількість фінансування, кваліфікованих спеціалістів та спеціального обладнання роблять його довгостроковим завданням.

Важливими кроками для збереження та відновлення земель природно-заповідного фонду є:

- творення плану управління забрудненими територіями, який враховує збереження заповідних територій;
- проведення перевірки територій ПЗФ спеціалістами, які дозволять встановити рівень шкоди, втрат та збитків [2];
- фіксація наслідків, аналіз та розроблення плану зонування за рівнем забрудненості територій, а також формування реєстру земель, що постраждали від війни для подальших управлінських рішень;
- розроблення землевпорядних заходів щодо збереження, відновлення та розвитку землекористування природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення [5];

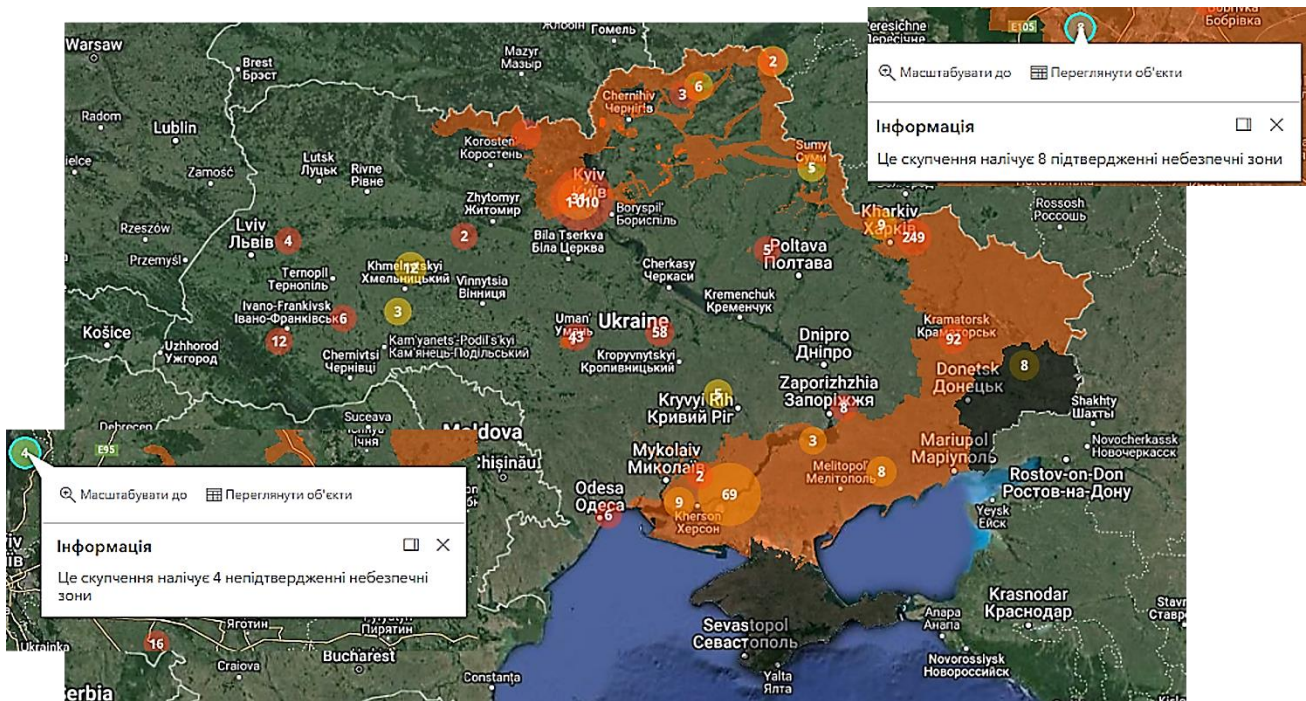

Рисунок 2. Інтерактивна мапа територій, які є та потенційно можуть бути забруднені вибухонебезпечними предметами [3]

- розширення існуючих та створення нових територій ПЗФ. Це допоможе компенсувати втрату пошкоджених та знищених заповідних територій. Одним із варіантів може бути консервація с/г земель, що постраждали від війни або деградували через нераціональне використання. З часом ці землі можуть стати частиною ПЗФ;
- фінансування постраждалих територій. Розмінування, відновлення, створення та охорона нових заповідних територій, розробка земельної документації для земель ПЗФ (а саме, щодо оцінки вартості збитків, проекти землеустрою щодо зміни цільового призначення, щодо організації та встановлення меж, нові проекти землеустрою) потребують значних коштів. Джерелом фінансування цих заходів можуть стати кошти фондів охорони навколишнього природного середовища, а також репарації за завдану шкоду [4].

Список використаних джерел

1. Юлія Овчинникова (2022) Як врятувати природу України від нищівного впливу війни [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://sluga-narodu.com/yuliia-ovchynnykova-yak-vriatuvaty-pryrodu-ukrainy-vid-nyshchivnoho-vplyvu-viyny/>
2. The XIV International Scientific and Practical Conference «Prospects for the development of science and the environment», April 10 – 12, Helsinki, Finland. 415 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://eu-conf.com/wp-content/uploads/2023/04/Prospects-for-the-development-of-science-and-the-environment.pdf>

3. Сервіс протимінної діяльності ДСНС [Електронний ресурс]. – Режим доступу:https://mine.dsns.gov.ua/?fbclid=IwAR0xgzSWggYRZuke_emAP0aVDLD8YWI6KWU-AqTz21Bw_K4dpyU2VjVTsiA
4. Богдан Кученко (2023) Екодія [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ecoaction.org.ua/iak-vijna-vplyvaie-na-pryrodu.html>
5. The XII International Scientific and Practical Conference «Actual priorities of modern science, education and practice», March 29-April 01, 2022, Paris, France. 893 p. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://isg-konf.com/uk/actual-priorities-of-modern-science-education-and-practice-ua/>

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

**ЗБІРКА НАУКОВИХ ПРАЦЬ
МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ МОЛОДИХ
ВЧЕНИХ, СТУДЕНТІВ ТА АСПІРАНТІВ
ЗЕМЛЕУСТРІЙ І ТОПОГРАФІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ В УМОВАХ ВІЙНИ ТА
ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ І ЗМІНИ КЛІМАТУ"**

**7 - 8 березня 2024 р.
м. Київ, Україна**

УДК 332.3:528.4:551.583 «364» «366»

Друкується за рішенням Вченої ради факультету землевпорядкування Національного університету біоресурсів і природокористування України, протокол № 8 від 19 квітня 2024 року

Рецензенти:

Євсюков Т.О. – доктор економічних наук, професор;

Кошель А.О. – доктор економічних наук, доцент;

Мединська Н.В. – доктор економічних наук, доцент.

Землеустрій і топографічна діяльність в умовах війни та післявоєнного відновлення і зміни клімату (GEOPOINT - 2024). Збірка наукових праць Міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених, студентів та аспірантів (м. Київ, 7-10 березня 2024 р.) / За науковою редакцією проф. Ковальчука І.П. К.: Вид. центр НУБІП, 2024. 223 с.

У збірці наукових праць подаються результати досліджень, присвячених ролі землевпорядкування і топографо-геодезичних та картографічних вишукувань у вирішенні проблем відбудови пошкоджених і зруйнованих російськими військами в період неоголошеної України війни поселень, об'єктів інфраструктури, сільськогосподарських і лісогосподарських угідь, гідротехнічних, енергетичних, водогосподарських та промислових споруд, природозаповідних, історико-культурних та інших складових навколишнього середовища України. Також висвітлюються питання, пов'язані з дослідженням впливу змін клімату на стан і використання земельних та водних ресурсів.

Для фахівців у сфері геодезії, картографії та землеустрою, екологів, географів, працівників аграрного сектору, природоохоронних установ, органів місцевого самоврядування.

За зміст публікацій, достовірність викладених наукових фактів відповідальність несуть автори.

Відповідальний за макетування і друк: доц. **Бутенко Є.В.**

I

S
B

N

©Колектив авторів

© Національний університет біоресурсів і природокористування України, 2024